

О. Крупчан, член-кореспондент АПрН
України

Компетенція центральних органів виконавчої влади

Відповідь на питання: чи повинна влада морально і юридично відповідати за стан справ у державі? — напрошується сама собою. На жаль, хоч відповідь і ясна, відповідальності ні влада, ні її органи, ні її посадові особи не несуть і передусім тому, що таку відповідальність законодавчо не встановлено.

Влада хворіє, майже щодня доводячи свою безпорадність. Якщо це хвороби росту, то це ще півбіди, а якщо хвороби мають своїм підґрунтям нереалізованість закріпленого в Конституції України співвідношення гілок державної влади — справа зовсім інша.

Поділяючи думку багатьох вчених відносно того, що Конституція України потребує відповідних змін, в тому числі імплементації результатів референдуму, слід зазначити, що, на нашу думку, фактом є те, що потенціал конституційно визначеного співвідношення гілок влади не повною мірою розкрито в теорії і він не реалізований у владних стосунках та державотворчій практиці, оскільки адміністративна і судова реформи в Україні по суті тільки розпочинаються, а питання про перегляд деяких положень Конституції України стали заручниками політичного протистояння, а не предметом вдумливого і копіткого дослідження спеціалістів щодо державного устрою, форми державного правління, територіального устрою.

Очікуваного суспільством стабільного і поступового розвитку держави не сталося. Одним із чинників втрати цих суспільних сподівань є не тільки неоптимальна реалізація співвідношення гілок влади, а й відверті хиби державного управління.

Зрозуміло, що за всі негаразди, за кризовий стан економіки і суспільства повинні відповідати органи державної влади, до сфери діяльності яких належать відповідні питання. Отже, проблема відповідальності державних органів за результати своєї діяльності є вкрай актуальною як для державно-правової практики, так і для державно-правової теорії.

Вирішення завдань оптимальної організації і ефективної діяльності системи органів виконавчої влади не може обійтися

без вирішення проблеми відповідальності органів державної влади за стан справ у сферах, за які вони відповідають. Питання їх відповідальності прямо пов'язане з питаннями компетенції і правового статусу органів державної виконавчої влади.

Вихід українського суспільства із системної кризи потребує істотного підвищення ефективності державного управління, тобто підвищення ефективності діяльності органів виконавчої влади, що, в свою чергу, ставить питання про оптимальну організацію виконавчої влади.

Компетенція є певним елементом правового статусу (правового становища) будь-якого державного органу.

Проблемами компетенції органів державної влади за радянської доби займалися багато вчених-правознавців¹. Проте наукове надбання цих вчених у вигляді їх ідей і поглядів щодо компетенції державних органів, зокрема органів державного управління, може застосовуватися лише у тих його частинах, які не заперечують реалій сьогодення, виходячи з розуміння того, що дослідницькі розробки проблем компетенції державних органів, у тому числі, органів державного управління, в радянські часи ґрунтувалися на ролі єдиної державної влади в соціалістичному суспільстві, основу якої складали ради всіх рівнів і підконтрольні та підзвітні їм виконавчо-розпорядчі органи цих рад. Ці їх ідеї і погляди розроблялися в умовах командно-адміністративної системи, надцентралізованої державної влади, тоталітарної держави. Проте деякі з них, що мають передусім методологічний характер, можуть застосовуватися навіть в умовах проведення державно-правових реформ в Україні.

Усталеним на той час стало визначення в найбільш загальному вигляді поняття компетенції органу держави, органу державного управління як системи повноважень по здійсненню державної влади². Слід враховувати, що на момент виведення цього визначення поняття компетенції органу державного управління державна влада і державне управління здійснювалися об'єднаною системою органів державної влади і управління, тобто системою рад та їх виконавчо-розпорядчих органів. Од-

¹ Див.: Кузнецов И. Н. Компетенция высших органов власти и управления СССР. – М., 1969; Лазарев Б. М. Компетенция органов управления. – М., 1972.

² Див.: Лазарев Б. М. Вказ. праця. – С. 101.

нак за певних обставин таке визначення компетенції органу державного управління може бути використане і в сучасних умовах лише з доповненням, що компетенція органу державного управління є системою повноважень по здійсненню державної виконавчої влади.

Однак зараз до розуміння компетенції органів виконавчої влади необхідний зовсім інший підхід, який полягає в тому, що державний механізм сучасної України будується на конституційному принципі поділу державної влади на законодавчу, виконавчу і судову, які за своїм конституційним статусом є рівноцінними і рівноправними відносно одна одної і відносно суспільства.

У цьому зв'язку слід підтримати позицію Ю. Тодики, який справедливо стверджує, що адміністративна реформа, яка проводиться на основі чинної Конституції України, повинна здійснюватися згідно з специфікою конституційно-правового статусу органів виконавчої влади. Відповідно до ст. 6 Конституції України виконавча влада визнається як окрема гілка державної влади. Але у функціональному і організаційному аспектах виконавча влада є самостійною і незалежною від інших гілок державної влади. Ніякі інші органи державної влади не мають права брати на себе реалізацію функцій і повноважень, які становлять компетенцію органів виконавчої влади. Передача цих функцій іншим органам або втручання в компетенцію виконавчої влади є антиконституційним. Сукупна компетенція органів виконавчої влади визначає її місце в системі єдиної державної влади України¹. Останнє положення є методологічно важливим для виконання наукових досліджень правової природи компетенції органів державної влади.

Другим важливим чинником, який також виключає застосування більшості положень і висновків наукових праць вітчизняних юристів, зроблених відносно компетенції органів тоталітарної держави, є те, що в умовах розбудови правової держави, а відтак, і органів її виконавчої влади має місце зовсім інший характер функцій, форм і методів їх діяльності відносно функцій, форм і методів діяльності виконавчо-розпорядчих органів радянської держави. В фундаментальних працях І. Кузнєцова і Б. Лазарева, на які ми вже посилалися, розкривається зміст ком-

¹ Див.: *Тодика Ю. Н.* Конституция Украины: проблемы теории и практики. – Х., 2000. – С. 577–578.

петенції державних органів у розподілі повноважень між радами всіх рівнів та їх виконавчо-розпорядчими органами у всьому обсязі співвідпорядкованості, при глобальному застосуванні принципу подвійної підпорядкованості у надфедеративній державі.

Україна є унітарною державою, а тому позбавлена всіх вад механізму федеративної держави. Реалізація принципу унітаризму, врахування історичної спадщини, європейських традицій вимагають інших підходів до вивчення проблеми компетенції органів виконавчої влади, яка повинна розглядатися зовсім під іншим кутом зору. Зокрема тому, що конституційне закріплення принципу пріоритету приватного над державним зробило органи виконавчої влади соціальними партнерами громадян, покликаних забезпечувати перш за все реалізацію їх прав та інтересів, задоволення нагальних потреб.

Як підкреслюється у Концепції адміністративної реформи в Україні, реформа центральних органів виконавчої влади тісно пов'язана, а в деяких випадках і зумовлена іншими реформами, в процесі яких міністерства мають стати повноправними представниками держави у сферах свого відання і звільнитись від відповідальності за дії окремих суб'єктів права. Вихідними концептуальними засадами реформування центральних органів виконавчої влади є: визнання необхідності мінімізації втручання держави в особі органів виконавчої влади в життєдіяльність суспільства, особливо в діяльність господарюючих суб'єктів; переорієнтація діяльності органів виконавчої влади з виконання суто адміністративно-розпорядчих функцій на надання державних управлінських послуг громадянам та юридичним особам, а також забезпечення дії принципу верховенства права; збереження за виконавчою владою достатніх важелів управління соціально важливими процесами, які потребують державного втручання. Реформування центральних органів виконавчої влади спрямоване на уточнення та зміну їх функцій, перегляд їх статусу, забезпечення провідної ролі міністерств серед інших центральних органів виконавчої влади як головних розробників і втілювачів у житті державної політики в тій чи іншій сфері¹. Ефективній діяльності центральних органів виконавчої влади сьогодні перешкоджають невизначеність у розмежуванні їх ста-

¹ Див.: Концепція адміністративної реформи в Україні. – К., 1998. – С. 16–17.

тусу, дублювання їх функцій і повноважень, невідповідність їх діяльності встановленій компетенції.

З наведеного слід дійти висновку, що питання розмежування повноважень органів державного управління, як і раніше, чи, краще сказати, завжди, має велике значення для успішного функціонування всього механізму держави і апарату державного управління, а звідси проблема визначення поняття компетенції центральних органів виконавчої влади має не тільки теоретичне, а й важливе практичне значення.

Словник термінів з теорії держави і права, виданий у 1997 р. Національною юридичною академією України імені Ярослава Мудрого, дає поняття компетенції як визначеної і закріпленої законом або іншим нормативним актом сукупності повноважень посадової особи або державного органу. Встановлення компетенції має на меті чітку організацію і спеціалізацію діяльності різноманітних органів державного апарату. Порядок встановлення і обсяг компетенції залежать від того, до якої ланки державного апарату належить державний орган, від його взаємовідносин з іншими державними органами¹.

Словник термінів американського адміністративного права, підготовлений Г. Фентоном і Д. Голдманом (Юридичний факультет імені Клода Петтіта Північного університету штату Огайо, США) дає визначення компетенції агентства (органу виконавчої влади) як обсягу або меж здійснення агентством своїх повноважень у конкретній справі чи питанні. Компетенція агентства встановлюється відповідним законом, який визначає повноваження та порядок роботи агентства, або законом, який надає агентству додаткові повноваження. У багатьох випадках суди скасовують рішення агентства тому, що воно виходить за межі компетенції, встановленої його статутом або положенням².

Як бачимо, навіть правова система США, досить відмінна від правових систем держав так званого континентального права, розуміє компетенцію органу виконавчої влади як обсяг повноважень, встановлених відповідним нормативним актом.

До речі, словник законодавчих термінів, який є складовою частиною електронного інформаційного бюлетеня Верховної

¹ Див.: Словарь терминов по теории государства и права. – Х., 1997. – С. 62.

² Див.: Словник термінів американського адміністративного права. – К., 1997. – С. 15.

Ради України, такого поняття, як компетенція органу виконавчої влади чи будь якого іншого органу державної влади, не містить взагалі. Проте, наприклад, із числа 406 законів, прийнятих Верховною Радою України першого скликання, 110 містять термін «компетенція» і стосується він в абсолютній більшості органів виконавчої влади у розумінні повноважень, наданих законом. Із 710 законів, прийнятих Верховною Радою України другого скликання, 91 такий закон, із 832 законів, прийнятих Верховною Радою України третього скликання (станом на серпень 2001 р.), — 138. Із 14188 постанов Кабінету Міністрів України, прийнятих з грудня 1991 р. по серпень 2001 р., 721 містить термін «компетенція» у наведеному розумінні. Цей приклад свідчить про те, що нормотворча практика незалежної України сприйняла і активно вживає термін «компетенції» у розумінні повноважень передусім органу виконавчої влади. У зв'язку з цим буде слушним закріпити поняття компетенції органу державної влади, органу виконавчої влади, органу судової влади на законодавчому рівні.

Процес, так би мовити, генезису поняття компетенції, передусім органів державного управління, в радянській юридичній науці добре означений і викладений І. Кузнецовим і Б. Лазаревим у згаданих роботах. Сучасний погляд на процес розвитку поняття компетенції органів виконавчої влади вдало подано в підручнику Ю. Тихомирова¹, в якому він справедливо відмічає, що питання компетенції органів виконавчої влади є питанням особливої актуальності, бо органи виконавчої влади діють на основі і на виконання законів, але іноді важко визначити міру їх самостійності і відповідальності. Вони можуть бути бездіяльними і не приймати рішень, дублювати діяльність або втручатися у компетенцію один одного. Оптимальній діяльності органів виконавчої влади заважають не тільки поспіх у врегулюванні компетенції, а й певний юридичний дилетантизм, невміння попереджувати непродумані дії і хаотичні зв'язки цих органів. Ю. Тихомиров констатує, що за минулі роки (мається на увазі державотворча історія СРСР) окреслилися декілька підходів до вирішення питання щодо повноважень державних органів. Один підхід дозволяє розглядати повноваження органів такими, що

¹ Див.: Тихомиров Ю. А. Курс адміністративного права и процесса. — М., 1998.

мають владний характер, — неодмінну і найважливішу властивість цих повноважень. Кожний орган діє від імені держави, наділений владними повноваженнями, які здійснюються на підставі і на виконання законів, інших нормативних актів, сам видає обов'язкові для виконання при додержанні певних умов акти. Другий підхід дозволяє розглядати повноваження органів як складові елементи їх компетенції або функції. За цим підходом компетенція державних органів визначається і виводиться через їх функції. Третій підхід, окрім повноважень, до компетенції органів держави дозволяє відносити також предмети їх відання тощо.

Очевидним є те, що Ю. Тихомиров будує свою позицію стосовно проблеми компетенції сучасних органів виконавчої влади на ґрунті поглядів хоча і визначних адміністративістів і теоретиків державного управління, але таких, що розробляли свої ідеї і погляди в зовсім інших умовах і стосовно зовсім іншої правової системи.

На нашу думку, розглядаючи проблеми компетенції сучасних органів виконавчої влади, треба шукати нові орієнтири.

Одним з таких орієнтирів є те, що виконавча влада сучасної України за своєю сутністю є державно-правовим явищем, характерним для правових систем більшості європейських держав, якому притаманний відмінний від пострадянського підхід до визначення і реалізації компетенції органів виконавчої влади.

Той же Ю. Тихомиров досить слушно зауважує, що в зарубіжних державах є своя специфіка у визначенні цілей, функцій і повноважень органів управління. Там існують і діють різноманітні акти про їх статус, серед яких значну питому вагу мають процедурні норми, правила винесення рішень з різноманітних питань, що стосуються реалізації прав громадян, адміністративних спорів¹.

Дійсно, основою не встановлення (коли предметна компетенція визначається відповідними нормативними актами), а реалізації компетенції органів виконавчої влади (адміністративних органів) у багатьох сучасних європейських державах є адміністративно-процесуальне законодавство, наприклад, Закон ФРН про адміністративну процедуру, Кодекс адміністративного провадження у Польщі, Закон Чеської республіки про адміні-

¹ Див.: Тихомиров Ю. А. Вказ. праця. — С. 215.

стративну процедуру, Закон Угорської Республіки про загальні правила розгляду справ, що підлягають віданню адміністративних органів, Закон Республіки Болгарія про адміністративну процедуру та ін.

Розділ 4 Кодексу адміністративного провадження Республіки Польща так і називається — «Компетенція органів». Його ст. 19 передбачає, що органи державної адміністрації в своїй діяльності додержуються матеріальної (змістовної) та територіальної (місцевої) компетенції, а ст. 20 встановлює, що матеріальна компетенція органу державної адміністрації визначається із приписів (нормативних актів) про обсяги його діяльності. Стаття 1 Кодексу, крім усього іншого, встановлює, що він регулює розгляд справ у державних адміністративних органах і органах територіального самоврядування в індивідуальних справах, які входять до компетенції цих органів і розв'язуються шляхом прийняття адміністративних рішень.

Тобто, компетенція органу виконавчої влади реалізується при винесенні рішень по індивідуальній справі, оскільки прямі управлінські функції (управління господарюючими суб'єктами) для органів виконавчої влади держав, заснованих на принципі поділу влади, не є основним завданням.

Як відомо, Концепція адміністративної реформи в Україні запропонувала закріпити на законодавчому рівні визначення понять, функціонального призначення та загальних субординаційних зв'язків центральних органів виконавчої влади: міністерств, державних комітетів, центральних органів виконавчої влади із спеціальним статусом.

Міністерства — це центральні органи виконавчої влади, покликані формувати і реалізувати державну політику у відповідних сферах суспільного життя (секторах державного управління). Міністерства посідають провідне місце серед центральних органів виконавчої влади і фінансуються безпосередньо з державного бюджету. Між міністерствами розподіляється весь спектр урядової політики, за винятком тих напрямів, реалізація яких віднесена до *повноважень* центральних органів із спеціальним статусом. Міністерства повинні мати право видавати загальнообов'язкові нормативно-правові акти в межах *повноважень*, визначених Конституцією і законами України, а також відповідно до актів Президента України та актів Кабіне-

ту Міністрів України. У змісті діяльності самого міністерства потрібно чітко визначити і розмежувати його *функції* як органу, який забезпечує аналітико-консультативну допомогу у виробленні та здійсненні політики міністра у відповідному секторі державного управління; як органу, який забезпечує задоволення певних потреб суспільства і держави. Ці функції пов'язані, зокрема, з наданням управлінських послуг населенню і підлягають широкій децентралізації, в тому числі шляхом їх делегування окремим госпрозрахунковим підрозділам, підпорядкованим відповідним міністерствам.

Державні комітети — це центральні органи виконавчої влади, які, безпосередньо не формуючи урядову політику, покликані сприяти міністерствам та уряду в цілому в реалізації цієї політики шляхом виконання функцій державного управління, як правило, міжгалузєвого чи міжсекторного характеру. Державні комітети можуть видавати загальнообов'язкові нормативні акти у межах *повноважень*, визначених для них законами.

Центральні органи виконавчої влади із спеціальним статусом — це новий вид органів виконавчої влади. Особливість цього виду органів полягає, зокрема, в тому, що всі питання їх правового статусу і взаємовідносин з іншими органами мають вирішуватися шляхом прийняття законів, що визначають повноваження і порядок діяльності саме цих центральних органів виконавчої влади (статутних законів).

У цілому структурна реорганізація органів виконавчої влади повинна проводитись обов'язково за умови попереднього визначення реальної необхідності та напрямів зміни *функцій, компетенції або методів* діяльності відповідних структур.

Після ґрунтовного аналізу функцій та повноважень діючих центральних органів виконавчої влади необхідно провести їх консолідацію в поєднанні із змінами, що проходять насамперед на мікрорівні, та децентралізацією функцій на рівень місцевих державних адміністрацій, органів місцевого самоврядування відповідно до вимог, встановлених законами України¹.

Аналіз наведених положень Концепції адміністративної реформи дає можливість дійти висновку, що хоча повноваження і функції центральних органів виконавчої влади вживають-

¹ Див.: Концепція адміністративної реформи в Україні. — С. 19–21.

ся в одноплановому розумінні, їх компетенція ототожнюється з повноваженнями, які встановлюються Конституцією і законами України, іншими нормативно-правовими актами.

Дійсно, якщо Концепція адміністративної реформи говорить про консолідацію функцій та повноважень діючих центральних органів виконавчої влади у поєднанні із децентралізацією функцій на рівень місцевих державних адміністрацій, органів місцевого самоврядування відповідно до вимог, встановлених законами України, то зрозуміло, що тут йдеться про повноваження центральних органів виконавчої влади, а не про «функції, встановлені законами України».

Так, відомий вітчизняний правознавець В. Авер'янов свого часу визначив функції органу державного управління як складові частини змісту його діяльності, що відображені в закріплених у статуті органу завданнях по забезпеченню життєво важливих потреб керованого об'єкта і здійснюються структурними підрозділами (і посадовими особами) шляхом реалізації покладених на них повноважень¹.

Як бачимо, тут функції органу державного управління визначаються як частини змісту діяльності органу, яка здійснюється шляхом реалізації повноважень, тобто компетенції, що закріплена у відповідних (компетенційних актах). Ця наукова позиція В. Авер'янова має високу сучасну актуальність і методологічну значущість і тому введене ним в науковий обіг визначення функцій органу державного управління є актуальним і зараз і може бути застосоване для вирішення завдань сучасних досліджень державно-правового механізму.

В той же час, наприклад, слід навести позицію відомого сучасного російського дослідника К. Бельського щодо функцій виконавчої влади. Він вважає, що проблема функцій виконавчої влади в юридичній і політологічній літературі не осмислена повною мірою науково і об'єктивно. Він пояснює це тим, що багато вчених-юристів і практиків-адміністраторів спрощують проблему і вважають, що сама назва виконавчої гілки влади прямо пов'язана з її функціями, тобто функціями виконавчими, оскільки ця гілка влади виконує закони, інші нормативно-правові акти. Без правильного теоретичного вирішення питань

¹ Див.: Аверьянов В. Б. Функции и организационная структура органа государственного управления. – К., 1979. – С. 65.

ня про функції виконавчої влади її органам і посадовим особам важко складати чіткі, продумані і тривалі програми, накреслювати напрямки діяльності. К. Бельський визначає функції виконавчої влади як провідні напрямки в діяльності її органів, в яких знаходить прояв цільове навантаження виконавчої влади і з якими прямо пов'язаний *обсяг державно-владних повноважень*, що надаються органам виконавчої влади. Під функціями розуміють також цілі, які ставить держава перед виконавчою владою, і основні напрямки її діяльності, і правові засоби (обов'язки і повноваження), які застосовуються для досягнення поставлених цілей. Кожна функція як певний вид діяльності виконавчої влади є відносно самостійною, однорідною і повторюваною, має свою сферу дії і здійснюється відповідними методами¹.

Отже, повноваження органів виконавчої влади є стрижнем для визначення їх компетенції, оскільки вони діють від імені держави, виконують її функції і наділяються державою певними повноваженнями для виконання цих функцій з правом делегування повноважень або без такого. На нашу думку, поза компетенцією органу виконавчої влади його діяльність неможлива.

Ще одним орієнтиром, який виключає застосування більшості ідей і положень вітчизняних юристів минулої доби, що стосувалися компетенції органів тоталітарної держави, є те, що в умовах правової держави органи державного управління, тобто органи виконавчої влади, та їх посадові особи підпадають майже у всій своїй діяльності під судовий контроль з позицій забезпечення поваги до особи і справедливості, а також постійного підвищення ефективності державного управління. Людина повинна мати альтернативу: чи оскаржувати дії або рішення органів виконавчої влади та їх посадових осіб до вищестоящого органу виконавчої влади чи до судового органу на всіх етапах вирішення індивідуальної адміністративної справи органами виконавчої влади.

Звідси компетенція органу виконавчої влади, який вирішує індивідуальну справу при виникненні спору щодо права, завжди має бути предметом розгляду і вивчення вищестоящого органу виконавчої влади або суду, чого в командно-адміністративній системі завжди бракувало, і такий обов'язок вищестоящого

¹ Див.: Бельський К. С. О функциях исполнительной власти // Государство и право. — 1997. — № 3. — С. 14—15.

органу виконавчої влади має бути закріплено у відповідному законодавчому акті.

Підсумовуючи наведене, слід дійти висновку, що компетенція центральних органів виконавчої влади є організаційно-правовою категорією.

Організаційний характер компетенції проявляється, по-перше, в тому, що компетенція органу в функціональному розумінні як обсяг його державно-владних повноважень є критерієм виокремлення органів, побудови їх структури. Здійснюючи безпосередній вплив на побудову (конструкцію) системи виконавчої влади, компетенція кожного окремого центрального органу виконавчої влади впливає на взаємозв'язки між елементами цієї системи — центральними органами виконавчої влади. Безумовним є також те, що компетенція центральних органів виконавчої влади обумовлює їх внутрішню структуру, визначає, так би мовити, «кількість і якість» структурних підрозділів центрального органу виконавчої влади.

Компетенція центральних органів виконавчої влади, по-друге, має і правовий (юридичний) характер (зміст), оскільки закріплюється у відповідних нормативно-правових актах. Застосовуючи компетенцію, орган виконавчої влади створює перш за все правові умови для реалізації прав і обов'язків громадян, юридичних осіб.

Звідси компетенція центральних органів виконавчої влади, як і право, є суспільним явищем, спрямованим передусім на те, щоб втілити в життя сучасну сутність демократичної держави: держава не стоїть над громадянами, а існує для громадян, надає їм державні управлінські послуги, створює умови для всебічної реалізації прав і свобод громадян, здійснює захист їх інтересів.

Отже, компетенція центральних органів виконавчої влади за своїм соціальним і функціональним призначенням спрямована на раціональне і оптимальне функціонування державної влади і обумовлена передусім потребами громадянського суспільства, а також ступенем зворотного зв'язку між державною (виконавчою) владою і суспільством.

Спираючись на усталене розуміння визначення поняття компетенції органу державного управління, що міститься в літературі, за яким компетенція кожного органу визначається одразу багатьма правовими нормами, що мають різну ступінь

конкретності і встановлюється нормами не тільки адміністративного права, а й конституційного, державного, фінансового, земельного, екологічного тощо, і являє собою систему його повноважень, тобто суб'єктивних прав і обов'язків особливого роду¹, спробуємо дати власне визначення поняття компетенції центрального органу виконавчої влади.

На нашу думку, компетенція центрального органу виконавчої влади як організаційно-правова категорія є точним переліком його повноважень, тобто прав і обов'язків, визначених відповідним органом державної влади (Президентом України, Верховною Радою України) у певному нормативно-правовому акті, реалізуючи які центральний орган виконавчої влади здійснює свою діяльність.

Надійшла до редколегії 28.03.02

В. Авер'янов, член-кореспондент
АПрН України, член Державної
комісії з проведення в Україні
адміністративної реформи

Інститут державних секретарів міністерств як новела у реформуванні виконавчої влади в Україні

Важливою особливістю адміністративної реформи в нашій країні є те, що з самого початку її проведення було поставлено на наукову основу. Підтвердженням цього стала Концепція адміністративної реформи, яка на час її розробки (1998 р.) була, до речі, єдиною в країнах СНД.

На сьогодні, коли пройшло чотири роки з часу схвалення основних положень Концепції адміністративної реформи в Україні, вже розпочата поступова реалізація значної частини завдань адміністративної реформи. Разом з тим не можна не визнати, що радикальність впровадження окремих ключових ідей адміністративної реформи носить більшою мірою, так би мовити, «паперовий» характер, не проникаючи в глибину про-

¹ Див.: Лазарев Б. М. Вказ. праця. — С. 100.